r. 1790.

Odezwa szlachcica do Sejmu

http://rcin.org.pl

http://rcin.org.pl

ODEZWA SZLACHCICA DO SEYMU

1790.

KSIĘGOZBIÓR CELIŃSKICH Z OKOMIA

http://rcin.org.pl

Ze zbiorów
Fundacji im. J. I. Michalskich *

XVIII. 1. 1188

http://rcin.org.pl

ODEZWA SZLACHCICA DO SEYMU.

NIE masz szczęśliwszego Narodu nad ten, którego Obywatel wśrzód grożących swey Oyczyznie nieszczęść, albo doby-wa oręża, ażeby pogromił oney naiezdnikow, ocalił granice, zachował swym Potomkom od Przodkow sobie daną wolność; albo idzie z innemi, żeby swą Cnotą, swą radą uprzedził walącego się na Narod nieszczęścia pociski, i zwroceniem pomyślnym, oney los przykry zagładził.

http://rcin.org.pl

Powinność ta ieſt każdego. Bo Wolny Obywatel ma mieć za przymiot wrodzony kochać ſwoią Oyczyznę, bo wolny Obywatel ma mieć za Cnotę ofiarą ſwego życia, ſwego mąiątku ſcieśniać przepaść dla niey nagotowaną, bo czynom wolnego Obywatela to Cnota za cel wſkazuie, co poddanym Deſpotow od czynienia przymus wyznacza.

Los nieſzczęśliwy którego przykrość w tym tylko naywięcey doznaię razie, miłość moią dla Oyczyzny oddaleniem ſpoſobności pokazania oney, nic nieznaczącą uczynił. W maiątku po mych Przodkach doſtała mi ſię tylko wolność, znaiomość iey ſzacunku, nienawiść dla tyranow, miłość dla mey Oyczyzny. Ten maiątku moiego wydział, uczynił mię tkliwym Obywatelem na iey nieſzczęścia, lecz nieſpoſobnym podzielenia ſię naywſpanialſzą chwałą z temi, którzy zapomniawſzy o ſobie, pamiętaią o Oyczyznie, którzy nie zaięci innemi względami, procz ratowania oney, nie mogą mieć inney za ſwe Szlachetne czyny nadgrody, procz ſławy, lecz wy których ſzczeście waſza cnota, i iey ſprzyiaiący wybor użytemi do tego urzędowania zrządził, zaſtąpcie ſwym czynem, dobrze

my-

myślących usiłowania. Bo te uskutecznione dla Oyczyzny szczęście, dla was sławę, wasze bycie przeyść maiącą zrządzą. Ale żeby ią zyskać żeby ią mieć od Narodu, bydź trzeba podczciwym człowiekiem, i cnotliwym Obywatelem

Wśrzód tych nieszczęśliwości, które przez swoy nierząd wiek dawnieyszy nam do ziszczenia przestał, nastała chwila w ktorey mogą cnotliwi Obywatele i czynem Szlachetnym, i stosowną do potrzeby ustawą wrócić ow czas dla Narodu szczęśliwy, ktory Nam pamięć, na naszych krokow tym większą ohydę wystawia. Lecz nigdy użycie przytomności odważnemu Wodzowi wśrod tysiąca klęsk od mocnego nieprzyiaciela zadawanych zostaiącemu, który resztę nieszczęśliwego, lecz walecznego Żołnierza krwi ocalić żąda potrzebnieyszym, nigdy rozważna ostrożność Rządcy Okrętu okropną burzą miotanego, który zwątpiwszy i o całości iego, i o zachowaniu towarow wraz z nieszczęścia Towarzyszami wyratować żąda życie użytecznieyszą, iak Prawodawcom, którym Naród los swoy, swoią pomyślność Obywatel Wolność i wszystko powierzył i oddał.

Sza-

http://rcin.org.pl

Szanować fwą cnotę Urząd ten maiący powinien. Bo Rząd Wolnego Narodu, ten tylko trwałym, ten tylko uszczęśliwiaiącym bydź może, który ftanowi Obywatel, wyżfzy nad wfzyftkie uprzedzenia, fzanuiący fwą powinność, nieznaiącey innego nieszczęścia, prócz powfzechnęgo, i inney pomyślności, prócz pomyślności Oyczyzny, który ftanowi Obywatel, któremu ani własne podchlebftwo utwarza zdania, ani uleganie wyżfzym lecz chciwym tylko własney korzyści przekonanie narzuca.

Chciała Opatrzność w fzczęśliwey dla Nas kolei łaskawe na Narod rzuciła oko, mieć zmnieyfzone, te nieszczęścia ktore Nas pozbawiaięc tego co wolny powinien posiadać Narod, odiętę nawet użycie rozpaczy, niemylney Cnoty oznakę chciała Opatrzność, ażeby w tym czafie kiedy nie fyty krwi ludzi miecz Tyranów nifzczy Ziemię, ażeby Narod wolny odzyskał te Prawa, które mu oni wydarli mocą, lecz do ktorych tegoż Narodu czucie przyfwoione zawfze zoftaie. Nim zaięci Obywatele, wybierali z pośród siebie cnotliwych, wybierali śmiałych. Mniemanie ich wfzyftko ufprawiedliwić miało. Bo i ten, który był

cno-

http://rcin.org.pl

cnotliwym, i ten po którym wyciągano, żeby fię rządził cnotą, dotknąwfzy dotykaiących Oyczyznę klęfk, nierozumiano, żeby był nakfzałt owego niemocą złożonego Człowieka, który tłucze wfzyftkie Naczynia, w których mu na iego ſłabości dać miano lekarftwo, byle użycie iego oddalił.

Pamiętny przebytych niefzczęść Narod, który fwą hańbę z fiebie zdiętą, czuć aż do fkończenia fwego bycia będzie, z nią razem ma nazawsze pamiętać tego, który podał fposòb do zrzucenia ochydnych z Narodu Kaydan, ktòry ie potargał, który ie zrzucił. Was ona Seymuiących czeka. Wafzey to ieft obraz nadgrody, którą i teraźnieyfzy, i czas przyfzły, i blifka i naybardziey oddalona Potomność, którą i Ziomkowie i Obcych Narodów Obywatele, pamiętać i powtarzać będą. Pamięć Wafza w nayodlegleyfzą przeydzie potomność, i ten co żyć zacznie pierwfze, i ten co życie zakończy, oftatnie, Wafze Imiona i Czyny, Cnoty i Sławę fkładaiące ufłyfzy ſłowa.

Lecz żeby Wafze Imiona ta chlubna zaięła ſława, zrobcie Oyczyznę fzczęśli-

http://rcin.org.pl

śliwą, zrządźcie iey los pomyślnieyſzy, zrobcie ſpokoyność Obywatela i całość iego maiątku powſzechnieyſzą, zatraćcie teraźnieyſze przemocy przykłady, przyſzłym zaradźcie, oddalcie dawne nieludzkości, w Prawie ſię znayduiące ślady, zatrzyicię nowemi Uſtawy onych pamięć, podzielcie Obywatelów na Stany, Stanowi iednemu względem drugiego mało ſzczegulnych, a drugiemu naynaymniey ſzkooliwych nadaycie przywileiow, ale niech Obywatelów na Stany nie dzieli maiątek, lecz niech nie maiątek Stanom nadaie Przywileie Zróbcie ſprawiedliwość powſzechnieyſzą, zagródźcie wpływaniom przemocy. Zabeſpieczcie Narod od obcych ſiły, Obywatelów Narodu, od własnych Ziomków przemocy.

Naród który uyrzał ſzczęśliwą dla ſiebie, chwilę powierzył Wam ſwego zauſania, które ieżli przez złe onego użycie cofną Obywatele, i dla nich i dla Was nieſzczęśliwą przyſzłość znayduię. Zrzucaiąc z ſiebie obcą Narod Przemoc, zrobił krok do cnoty, Was do ſtargania ſiebie krępuiących używaiąc więzów, dał Wam dokończyć dzieło Cnoty.

Wi-

http://rcin.org.pl

Widząc Narod dwuletniego przeciągu Obrad czyny, boi się znać ziszczony na sobie od przeszłości podany przykład. Ludzie w Okręcie oddaleni od swobodnych Oyczyzny brzegow, płynąc burzliwym Morzem, tysiącznym skołatani nieszczęściem, swą sobie niedolę sprzykrzyli. Sternik i Rządcy, ludzie Okrętu i Maytkowie woleli przybić choć do nieszczęśliwego brzegu, niżeli na środku stoiąc, bydź w ustawiczney zatemenła obawie. Ludzie na brzegu mieszkaiący nietylko przybiiaiącemu do siebie, niedali pomocy Okrętowi, ale owszem na nayokropnieyszych przy brzegu trzymali go falach. Doznane od ludzi dzikich przykrości, stan Okrętowych nieznośnym uczyniły. Czuły na nieszczęście w niewoli trzymanego ludu Sternik, upatrzywszy sposobną chwilę, kiedy iuż ludzie dzicy na brzegu mieszkaiący, rozumieiąc bydź okręt ten mocno przywiązany do brzegu, za innym się uganiali: naprawia nadpsuty Okręt, obcina Kotwice trzymaiące go przy brzegu, zwodzi siebie pilnuiące Straże, i z Okrętem od brzegu nieszczęsnego ucieka. Wielbi lud Czyny Sternika, cieszy go odzyskana Wolność nad dawnym wzdryga się stanem, żąda, usiłuie iak nayprędzey prze-

bywszy

http://rcin.org.pl

bywſzy Morze, przy właſnym ſtanąć nadbrzeżu. Lecz ſkoro za pomyślnym na śrzodek Morza uſzedł Okręt wiatrem, zamiaſt pomagania Sternikowi do iak nayprędſzego do właſnego brzegu przybicia, iedni zaczeli radzić iakiego bydź maią odtąd kſztałtu na Okręcie Kotwice, drudzy iakiego Rudel, inni iakiego Maſzty, iaki ich kolor farby ma pokrywać, a niemogąc ſię na iedno zgodzić, kłocąc ſię Sternika odbiegli. Próżno ich proſił, próżno ich zaklinał, próżno ſię od nich domagał pomocy. Jedni ſie chcieli wrócić do nieſzczeſnego niewoli brzegu, drudzy na środku zoſtać Morza żądali, inni do cudzego łudzącego ich oczy płynąć radzili brzegu.

W czaſie teraźnieyſzym dla Oyczyzny, ogólne trzeba Stanowić ſzczęście, nie zaś w ſzczegulnym onego tylko wydziele, korzyść iego dać czuć iedney lub kilku Oſobom. Opiſanie ſprawiedliwości, Rządu, i Magiſtratur, uſtanowienie porządku, Urzędów, i ich obowiązków, zapewnienie Obywatelom ſpokoyności, maiątku, i życia, ieſt pierwſzym dla Was Czynem, niżeli zdradzaiące wzaiemną ufność układy. Zbrodzień co go

znał

http://rcin.org.pl

znał takim od dawna Narod cały, a któremu Nazwisko takiego, dopiero przez Was teraz przydanym zostało, chociaż swym występkom niebędzie miał wystawioney pamiątki, w nayszczęśliwszych nawet Narodu czasach, w naypóźnieyszey potomności, w pamięci wszystkich, ślady iego niemych Czynów znalezione zostaną.

Stanowiąc Prawa maiące szczęśliwym uczynić Narod, nie zrażaycie się niczym co się Wam wydarzyć może. Dogadzaycie tylko ich stanowieniem, żeby wiekszа cześć ludzi Wolnego Norodu, szczęśliwą była. Ale nie bierzcie szkodliwey z uprzedzeniem za Panami większości. Oni doznawszy przykładu od dawna niedoświadczonego, że Szlachcic w Izbie Prawodawczey opierać się im odważył; będą się pilnować z większą dla siebie, niż dla Szlachty, przy stanowieniu Praw korzyścią. Oyczyzna u nich iest ich maiątek, za iego granicą Oyczyzny iuż niemasz. Oni i swych w maiątku równych dostatki, i Szlachty cząstki małe, i możnych szczęście, i Szlachty niedolę ogarnąć sami żądaia.

Ich

http://rcin.org.pl

Ich przemocy i rozterek ſą ſkutki, Oyczyzny nieſzczęścia, Szlachty niedola, wyſtępnych bezkarność, Cnotliwych hańba.

W czaſie Seymu teraźnieyſzego, który ma uſprawiedliwić ufność Narodu, w nim od początku, aż dotąd mianą, niemaſz tego Poſła, ktoryby zczernionym niezoſtał. Niemaſz tego Poſła, któryby wśrzód okrzyków od zdziwioney nad iego Cnotą Publiczności w iednym momencie dawanych, niedoznał w drugim ſmutney oczernień przemiany.

Wtenczas kiedy Rzym Wolność tracił, i ten co był za Wolnością, nieprzyiacielem bydź możnych muſiał, trzech Panow, z zchydziwſzy przed Narodem iednych iey obrońców, drugim mieczem grozili. Narod zaś więcey tkliwy na przytomne nieſzczęście, niż chcący aż od początku rozbierać rzecz każdą, powtarzał hańbę Wolności ſwoiey Obrońcow przez możnych na nich wyrzeczoną, i dobył wraz z niemi Oręż na ukaranie tych, co iego ſwobod bronili. — W Rzeczach Poſpolitych Greckich Cnotliwi Obywatele Waleczni Wodzowie, gorliwi Swobod Obrońcy, ſtawali ſię celem

lem

http://rcin.org.pl

lem nienawiści Panów i wszyscy koleyno zwodnictwa onych przed Narodem użytego doznawali skutku

Za dni nieszczęsnych dla Polski, kiedy Cnotliwy Reytan przestrzegał Narod o zgubie, i opierał się możnych przemocy, wszakże go z tych iedni hydzili przed Narodem, Maiątek mu drudzy wydarli. W czasie teraźnieyszym i następnym ieżli Poseł iaki cnotliwy oskarży przed Narodem którego z możnych, o uleganie pomimo swych obowiązków Zagranicznemu Monarsze, Możni wyrzekną przekupień, niewiadomi powtórzą = Zdrayca Oyczyzny = W czasie iakimkolwiek ieżli Poseł gorliwy, co z swym Maiątkiem dzieli się z Oyczyzną, co niecierpiąc zdań narzucanych przez możnych, poydzie śmiało za swym przekonaniem, uyrzy swą Cnotę zhańbioną, i odbierze dotkliwy swey sławie, swey Cnocie pocisk, natenczas gdy Cnotliwe Czyny spodziewać mu się każą, że Imie Jego Naród Cnotliwego oznaczy Nazwiskiem.

Pomiędzy Stanami uznane za składaiące Rzeczpospolitą, nayszkodliwszy dla niey Stan ieden, bydź widzę, zna go

pod

pod Imieniem Panow, Oyczyzna po ſwych nieſzczęściach równość po dumie, po poſiadanych Prawem Naſtępſtwa Krzesłach i zyſkownych Urzędach, po przemocy, uciſku i krzywdach zrządzonych Szlachcie. Cierpiał od nich wiek dawny, i zdaie ſię, że to wſzyſtko nam równie do doświadczenia przeſłał. Lecz czas ieſt, żeby Seymuiący zapobiegli, aby Potomność tego niecierpiała, co dziś Szlachta widzi i czuie. Bo cofniymy pamięć do klęſk Oyczyzny przebytych Kto pod czas Bezkrólewiow obcych używał pomocy na uiſzczenie ſwey dumy? Panowie. Kto i Szlachtę ulegaiącą ſwym chęciom i ſobie przeciwną niſzczył? Panowie. Kto ſiłą podczas zamieſzań, przemocą podczas pokoiu na obalinach Imion Szlacheckich, na wydartych Ich maiątkach ſwoie ſzczęście, ſwoie tworzył i rozſzerzał doſtatki? Panowie. Kto pochlebny wewnętrznemu Nierządowi dla ſwey korzyści żądanym przez Szlachtę ſprzeciwiał ſię Obradom? Panowie: Kto z znieſioney ich uboſtwa na podatek Publiczny cząſtki zbierał korzyści? Panowie. Kto płatnego na obronę Narodu Żołnierza, na zgwałcenie Szlacheckich Przywileiow używał? Panowie. Kto Zagraniczney dla właſnego pożytku ulegał

http://rcin.org.pl

gał chciwości? Panowie. Kto przeszłych i świeżych, odkrytych i teraźnieyszych iest przyczyną nieszczęść? Panowie.

Panowie! Ubostwo Szlachty obszerny Wam dało maiątek, ucisk ich, ogromnym go zrobił, płacz ich go utrzymuie. Lecz ieżli go w miarę swey dumy mało posiadacie, i zostawione po swych Przodkach i swą Pracą nabyte w większym podziale oddadzą Wam Szlachta Dziedzictwa, ale Imie Polaka Narodowi, Wolność Obywatelom Narodu zostawcie. Łudzeni dosyć Waszą radą i Waszemi kroki Szlachta, umiemy iuż teraz w wspaniałych nawet Waszych Czynach pobudki i różnicę wynaleść. Wiemy że wtenczas, kiedy poświęcamy swoy maiątek na obronę Oyczyzny Wy skąpi w darach, pochwałą Czynów swoią powinność zastępuiecie. Wiemy że wspaniałe czasem czynione przez Was dla Oyczyzny dary, są przygotowamiem kroku na zgubę Oyczyzny przez Was zamierzonego, który Wy wtenczas wykonywacie, kiedy Szlachta pochlebną Cnotliwemu czuciu, zaięci Czynów Waszych pamięcią, okrzykiem się onych bawiemy. Pomniycie na okropne przez siebie i swych Przodków zadane nieszczęścia Oyczyźnie, a ieżli

z Xię-

http://rcin.org.pl

z Xiegi pamięci wydrzeć ich niezdołacie, Cnotliwemi Czyny, Szlachetnym myśleniem, wſpaniałemi przykłady ich wrażenie w czuciu Narodu trwaiące zatrzyicie. Nieopieraycie ſię zamiarom, których ſkutek ieſt ſzczęście dla Oyczyzny. I wtenczas kiedy ſię chcecie przy naſtępſtwie Krzeſeł i Urzędów zyſkownych z ſwemi Wnukami utzymać, i to nie mniemacie bydz ſzkodą Oyczyźnie, pozwolcie żeby Narod na Bezkrólewiow nie wyſtawiony przypadki, wyborem iedney na Tron Familii, nieſzczęſne Bezkrólewiow ſkutki uprzedzić zdołał.—Wy zaś, którzy będąc Szlachtą zamiarom ulegacie Panów, pomniycie, że przez uleganie im do żadnego nienależąc Stanu, obydwa hańbicie.

Królu! w Tobie Oyczyzna pierwſzego Obywatela, Obywatel Narodu Króla, widzieć lubi, Twych uſiłowań ſą ſkutk że Narod przez Panów winę na okropne wyſtawiony przypadki, zagubionym dotąd niezoſtał Twa wſpaniała Cnota warta ſzczęśliwſzych chwili, lecz naycnotliwſzy Narod Twego Panowania, ślady nieſzczęść chcąc zatracić nową a ſzczęśliwą Narodu poſtawą, gdy z ſkutków ſądzić o rzeczach przychodzi, uczyń

żeby

http://rcin.org.pl

żeby Stan Panów równość Szlachty krzywdzący, równość tę na siebie przyiął. Inaczey, niechay tylko Szlachcic należy do Obrad, niechay kiedy iego iest obowiązkiem umierać za Oyczyznę, i radzić o niey, iego tylko będzie powinnością. Dopełnianie obowiązku drugiego, trudy pierwszego nadgrodzi. Ten, kto całości Oyczyzny żeby ią utrzymał, życie poświęcił, radą Cnotliwą, uprzedzić uczynioną z życia swego ofiarę, starać się będzie. W oddalaniu nieszczęść Narodu troskliwy, spraw Królu, ażeby to naypierwsze i ostatnie nieszczęście, cierpienia przemocy Panów, widzenia szczególnych i krzywdzących równości Szlachcica Przywileiow, zartaconym zostało.

Pomimo czynionych przez Panow wrażeń, zna Narod, co Ci powinien, zna Twe usiłowania, i widzi, że on i szczęśliwa Potomność używać ich skutku będzie. W oczekiwaniu zbliżenia tey szczęśliwey Chwili, zostaie Narod. Oczekiwanie to spraw nie prożnym. Bo nieusprawiedliwiwszy zaufania Narodu, odbierzesz mu nawet szczęśliwszey przyszłości nadzieię, nadzieię, która nay-

http://rcin.org.pl

nieſzczęsliwſzemu, wśrzód klęſk okropnych, iedynym dobrym zoſtała. —

LIST

http://rcin.org.pl

LIST
SENATORA
DO
PRZYIACIELA.

B 2

http://rcin.org.pl

http://rcin.org.pl

LIST
SENATORA DO PRZYIACIELA.

Dziękuię WMPanu za regularną kontynuacyą przyſyłania mi tych Piſm, które teraz tak licznie Czytelników bawią i oświecaią; a mianowicie za to Piſmo pod Tytułem: „A COŻ „SIĘ TO DZIEIE ?„

Lecz gdy ſupponować należy, że Autora zamiarem ieſt prawdy wyſtawiać, i tylko prawdy, rozumiem, że ſamemu Autorowi mnie nie znaiomemu dogodzę, gdy wyświecę okoliczność iedną, o którey naydokładniey mówić mogę, bo byłem iey świadkiem oſobiſtym.

W koń-

http://rcin.org.pl

W końcu szostey Paginy wyż wspomnionego Pisma znayduią się słowa te: „ *Zażalony Król, może nie bronił zemsły na Arystokratów, aby ich Moskwa do Kaługi uwiozła.* „

Ten wyraz mógłby zostawić w umysłach Czytelników mylną opinią o takim przypadku, który nietylko sprawiedliwie smutkiem i zgorszeniem napełnił całą Polskę, ale można mowić, że był powodem, nietylko domowych rozruchów i naywiększych nieszczęśćnaszych, ale i przeszłey woyny Tureckiey, i z niey finalnie wynikaiącego oderwania od naszey Rzpltey trzech naylepszych prawie części.

W końcu R. 1770. gdy wrzały wszystkie klęski rozruchów naszych domowych, zagrożono było ze strony Ros-

syi-

http://rcin.org.pl

ſzyiſkiey, że z Oſobami 4ch w owczas Miniſtrów Polſkich, to ieſt: z Xięciem Czartoryſkim Kanclerzem W. Litewſkim, Xiążęciem Lubomirſkim Marſzałkiem W. Koron: Berchem Podkanclerzym Koronnym, i Przezdzieckim Podkomorzym Lit: miano tak poſtąpić, iak z trzema Senatorami i Poſłem w Roku 1767. uczyniono. To dało powod, że Król wezwał Nas kilkunaſtu Senatorów w ów czas przytomnych w Warſzawie dla naradzenia ſię, co było wtedy do czynienia; i na ten koniec pokazał nam Liſt ſwoy do Imperatorowy pod datą 21. Xbris 1770. w którym były wyrazy naſtępuiące, którem ia ſobie excerptem wypiſał w ów czas: A gdym ten excerpt dotąd zachował, tu go wiernie kładę.

EX-

http://rcin.org.pl

EXCERPT z LISTU KROLEWSKIEGO DE 21. XBRIS 1770. DO IMPERATOROWEY.

„ *Mimo żalu mego, żeś W. Impe-*
„ ratorſka Mość nie dała reſponſu na
„ ostatnie Listy moie, mimo zadumie-
„ nia mego, gdy mi Ambaſsador Jey
„ wyraźnie w ostatniey ze mną roz-
„ mowie powiedział: że los czterech
„ Ministrów Moich, z których dway
„ bliſko ze Mną ſkrewnieni, może stać
„ ſię równym, i nawet gorszym, niże-
„ li Biſkupa Krakowſkiego Sołtyka,
„ nie mogę iednak zrzec ſię nadziei. iż
„ udaiąc ſię wprost do W. Jmpera-
„ torſkiey Mości, iedynie na okazanie
„ Jey ſamey prawdy, na wzywanie
„ Jey właſney ſprawiedliwości i Wiel-
„ komyślności, niepodobna, ażebym
„ nie był od niey wyſłuchany.

Uczy-

http://rcin.org.pl

*„Uczyniłem to zapytanie Ambassa-
„dorowi W. Imperatorskiey Mości,
„czyli w zamiarze uspokoienia Nasze-
„go Kraiowego, nie należałoby mi
„pokryć niepamięcią wszystko, co
„przeciw Dostoieństwu Memu czynio-
„no, lub pisano.*

*„Nie mógł inaczey odpowiedzieć,
„tylko potakuiąc mi. Więc tym bar-
„dziey zanoszę tę prożbę do Waszey
„Imperatorskiey Mości, którą mi ho-
„nor, powinność, interes Publiczny
„Kraiowy, i móy osobisty równie dy-
„ktuią, racz Wasza Imperatorska
„Mość rozkazać, aby takie propozy-
„cye przeciwko moim Ministrom nie
„bywały Mi iuż czynione, i żeby se-
„kwestr z Dóbr ich, był zniesiony.*

„Naylepiey Wasza Impera-
„torska Mość wiesz, żem nie

„był

Ze zbiorów Biblioteki im. J. I. Kraszewskiego
http://rcin.org.pl

„był uczeſtnikiem winy wzię-
„cia w Niewolą z Seymu 1767.
„czterech Osob.

*„A iednak zadaią mi winę ci, któ-
„rzy tą kalumnią, uſprawiedliwić
„chcieliby ſwoią zawziętość przeciw-
„ko mnie, lubo ia nieprzestaię nale-
„gać u Waſzey Imperatorſkiey Mości
„o ich uwolnienie.*

Gdy te oſtatnie ſłowa uſłyſzane były, ſtał ſię znaczny ſzmer między nami z poruſzonia tkliwego, nad niewinnie złym ſuſpicyom podlegaiącym Królem. A ieden z nas niebofzczyk Godzki Woiewoda Podlaſki aż wſtał i zbliżył ſię do Króla, i w nayżywſzym tonu i geſtów okazaniu te właśnie powiedział ſłowa: *„Mości Królu, kochałem Cię zawſze, byłem*

„Ci

http://rcin.org.pl

„ *Ci wiernym; ale nie taię, że dla*
„ *tego właśnie, żem Cię kochał, ubo-*
„ *lęwałem nad temi pogłoſkami, któ-*
„ *re Cię od dnia wzięcia z Seymu*
„ *1767. Senatorow i Poſła, krzywdzi-*
„ *ły, iakobyś był ſekretnie uczestni-*
„ *kiem tego bezprawia; Bogu dzięku-*
„ *ię, i raduię ſię z duſzy, że ten do-*
„ *wód nieſpodziewanie okazał ſię dzi-*
„ *ſiay, żeś do tey winy wcale nie na-*
„ *leżał.*

W dalſzym czytaniu tegoż Liſtu Królewſkiego do Imperatorowey uſły-ſzeliśmy ten wyraz: „ *Wſzak nie na*
„ *to życzyłaś mi Waſza Imperator-*
„ *ſka Mość Korony, aby Mię zniena-*
„ *widzono: nie na to, aby Polſka zo-*
„ *stała obnażona z któreykolwiek z*
„ *ſwoich Prowincyi, nie na to woiu-*
„ *ieſz tak tryumfalnie z Turkami,*

„ *aby*

http://rcin.org.pl

„aby Podole zostało ich łupem. I „owszem Wasza Imperatorska Mość „zechcesz pewnie, aby Polska uczestniczką skuteczną stała się Pokoiu, „i aby przy traktowaniu onego, iako „strona czynna ubespieczyła sobie całość Praw i granic swoich.„

Tę wzmiankę o Podolu dla tego uczynił Król, że w owym czasie szła pogłoska, iż dla pokoiu, miano Turkom dozwolić Podola, byle oni inszych strat swoich odzyskania nie domagali się.

Dawna przypowiastka siedlisko prawdy mieściła w głębokiey studni, z którey, gdy ią kto na iaw wydobywał, był ceniony, iako dobrze zasługuiący się Wspoł-Obywatelom.

W zamia-

http://rcin.org.pl

W zamiarze takowey zasługi dziś przedsięwziąłem oznaymić WPanu tę Anekdotę, znaiąc, że i sam błędu unikasz, ile możesz, i bliźnich swoich od błędu odwracać masz za powinność.

Słowko niech mi się godzi tu przydać, które dyktuie mi szczere a gorące pragnienie uszczęśliwienia Oyczyzny Naszey.

Przyznaię ia, że wolność i wielość Pism w Publiczności rozchodzących się obustronnie, iest to sposob naypewnieyszy dobrania się do calca w każdey kwestyi, którą istnie rozpoznać i osądzić, iest teyże Publiczności potrzebą.

Ale te tylko Pisma tey użyteczności doydą zupełnie; których Autorowie

wie

http://rcin.org.pl

wie nie będą ſobie dozwalać takiego gatunku dowcipu, który ſzuka chluby i poklaſku, w wytykaniu oſobiſtych ſłabości, i upokarzaniu bliźniego. Wſzak publiczne Piſma maią za cel przekonywać każdego Czytelnika, a mianowicie tych, którzy inaczey myśleli, niżeli Autor. Jeżli tedy Autor od tego zacznie, że ukole, ubodzie miłość własną Czytelnika, zapewne go nie przekona, dla tego właśnie, że go uraził. Mieymy przed oczyma, że jeſteśmy w takiey porze, w którey wſzyſtko dokazać możemy, gdy będziemy w iedności; a wſzyſtko utraciemy, gdy ukażem choć naymnieyſzą łatwość obcym rozdwoienia, rozdrażnienia Nas Rodąkow między nami ſamemi.

Fundacji im. J. J. Mianowskich
Ze zbiorów
XVIII.1.1188
http://rcin.org.pl

http://rcin.org.pl

http://rcin.org.pl
1188

http://rcin.org.pl

F
XVII-1-1188
http://rcin.org.pl